9
677

АЂСНѴ

ЕСѴ—МЧѴБЖА ІЂѴТЦУА ДЕМОКРАТ ГАЗЕЂУП.

ХУ 2 м. АХУ 2 м.

№ 38 АСАБША НОІАБР МЗА 27 РЗѴ 1919 ШѴЂУСА-РААН № 38

АГАЗЕЂ „АЂСНѴ“ А—КАНТОРА АЧНѴ̆:

Агазеђ „АЂСНѴ“ азѵ акаресподѐнціа аазђеіуа цҟа іелѵрганѵ аҟаад аздаҟак аур іфтѵу.

Мѵзкѵ агазеђ „Ађснѵ“ хус іаҟуп 6 м., фѵмѵз - 36 м.

Агазеђ іанѵмаалоуа а-статіаҕуа оћшђахтѵла, іаазђѵіз іах ірѵзхнѵрћѵуам, інѵрхѵуеіт.

Цҟа еілѵрганѵ іфѵм, зѵеілѵргара цҕау а-статіаҕѵ агазеђ іаматахум акѵ еђш іахуађшѵуеіт.

Агазеђ „Ађснѵ“ адрес:

Сухумъ, типографія Зайдшера.

СГУАЧРА СЋОІТ.

Ађснѵ сѵіт, сађсу-оп
Іqасцоззі уі азѵ?
Ера сааҙеіт, сдѵухѵеіт,
Іаазгозеі еразѵ?

ара Ађснѵ ііз аʃ-соуп, ара сааҙеіт ара сабаца ахжу сѵржоіт санѵђсдакі, убрі азѵн сѵђсадҕѵл арі Ађснѵ шаку хацанѵ сѵqоуп, саҕашђоуп дра іу, сареі сфѵзцеі рѵмч ала апату аҕуланѵ, іађсуоу іацђхамшаратѵ іqаларазѵ, аҕѵрђ анаџшцаҕѵ хар рѵмам рћаратa. Аброжѵ аакіскіа „вечерк“ qасцарцѵ ісђахѵеіт, аха сѵмала сахуарђахомѵзт, убрі азѵ hаџсуаа рѵчцунцаћа іqаз ірасћеіт, сгу іђаз. Ісѵмћазакуа Анца сqаіцандаз урђ рѐѵ.

Іmѵндрасћазџҟа, аха рѵмамџа аѐѵтцгаҕуа qартцеіт. Аʃ усіћеіт: „сара урђ раха сѵмам, аклас снапѵ іану свеаіуам, ісѵлшозеі? „Сара ісѵлшо уарҕѵ іулшап“, сћеіт, аха імѵуіт Аҕѵі іqнѵ сћеіт, уі аџхаті дамсмѵху, сѵіћеіт, аха уіҕ аџхаті ісеіћаз ірафѵлоз іћан хучѵкҕѵ нацѵішеіт: „Ібзіан!, узѐу еіђшу аус іqам, аха сѵмам акумзар.“ Уіҕ сааіqуатцѵн ахфѵк іѐѵ снеін арђ афѵҟа ісарћазҕѵ іасћеіт, сзѵшђазҕѵ іасћан саҕѵіћеіт. Арі аџхатіҕуа рзѵ дара даҕѵн, ерҕѵ ацѵхутанѵ, аџћѵзба баацсѵеђш, мап сџѵікѵіт. Аха уіҕ бзіарак іқу іђазаап ісеіћеіт: „Ћаткунца, Ҟарђ ацарахѵ іршђѵз, даара ацхѵраара рћахѵуп, уі азѵ анѵћазѵ ахучҕуа іанауһажілак Аqуа сцоіт, хумарра дук qацанѵ аџара рзаіцђіоіт, уазкѵ сзѵуцхраауам“. „Уі арі іахароузеі“ сћеіт, аха ѐѵмҕукѵ днасqуатціт, саніqуамц. Аҕѵрђ сѵзѵзнеіз, зеҕѵ еібѵрћазша, ірћаз зеҕѵ ак акун. Абас оп уазкѵк іаазҕулаз hаџсуаа рѵчкунца шѵqалаз, hазго hагаћа рнапҕуа рџѵба іђацанѵ ішнѵqо. Уажаqара аџсуара іанзѵмгуаqлуазҕѵ, мазаралаҕѵ іанѵҕуђамѵзҕѵ, ак офѵ іqаіцахеіт.

Ҟџарлѵеі, цажарѵлеі, аџсуаа мѵзҙѵрџѵ сашђоп зћо уаж азѵ, даџсуам іашанѵ іаџсуоу, Аџснҕѵ зђакуу уі оп: царалѵеі фралѵеі аџсуаа рѵла іахѵхѵітша, амфа іђу зхѵ зѵхџа, ізбан ућозар аџсуаа ацара ахрѵмамѵз азоуп арі аqара рђоурѵх аџабаа ала ізѵрбахо. Убрі азѵн сџѵћоіт крѵ здѵруанѵ зхѵ ак еілларго, аџсуаа h-газеђ-хучѵі, hафреі сіцѵханѵ, еҕа цҕара іаҕушарҕѵ, ршапѵ іmаҕушургѵларазѵ нас аҕѵрђ іаhђахѵу зеҕѵ маріоуп, мамзар урђ кнѵз hара hатѵ аҕѵ qам, адурфачнѵ hазуоіт. Абрі ацхѵраара азѵн акун Очамчѵра іqаз hаџсуаа рѵчкунца сѵзрѵћаз, аха уафѵ дѵсѵмоут. Ашђах, іqарцозі-ћа, уцаарауазеі аџхаф! Ацараѐѵт, ахучҕуа шаауржлак, хѵма-џсѵма крѵфанѵ акаhуаршѵрђаҕуа рѐѵ аџа џа іасуа ітоп хулаанҙа, еіhарак цхѵбжонѵ нҙа.

Аха, аџсуара азѵ згу мблуа імгуаqуа ахҙ аураз, урђ ілѵрнѵ ірѵмазааіт: Аџснѵ ахҙ мачзар, дара рѵтҕѵ шмачу, ідузар-шдухо рѵхҙ, пату аҗларҕуа іщшанѵ іқуцанѵ хара-хара імгѵлоу Аџсуаа! Щѵмшан ашара аҕѵбжам! Аамҕа hауеіт hарҕѵ.

Аџсѵнра мап ацѵзѵмкѵц рацоуп!

Шаміл Хокерба.

АЗКЛАЂУА РѴЏАХРА.

Іарбанзаалкҕѵ цлас іqоу зеҕі еhарак азкла іахѵлцуеіт, аҕірђ реіцарак адацҕуа ірхѵлцреіт, даеа џѵткҕѵ алаба хѵркушанѵ іадурсуеіт убуа ібзахоіт. Аха

еhарак аус ахѵруаз абаћчаҕуа рѐѵ іқу арђеіт жклала ацла аазара маріанѵ. Іахѵуҕаху адҕіл аѐѵ уцанѵ ажкла шаqа уҕахѵу ааганѵ ілацанѵ, ішѵуҕахѵу іанѵуђахѵу еіђоуhатуа, еіхауhауа, даара іманшаланѵ ірбеіт (ахарџ) аqацаразҕѵ імаріанѵ. Цла шапѵла іаауххуазар 10 м. роуп, жа манаҕѵк-ћа зҕѵ шапѵ аухоіт абрі заҕі даара іфаідоуп Дѵрфегіх ацла ахарѵхуо іqалоіт рѵцhарак, ма ажкла еілаџсахоіт, ма ацла хучҕуа рѵпѵҕуса рацахоіт дара бзіамкуа ічікнеіза іqалоіт. убрі еђш даара іђхасђадуп. Убрі аqѵнт жклала ацла аазатуп, даара іус бзіоуп. Іузааҙом жклала еіхаhату ацла (Для привоя отъ плодового дерева) ізбан акузар ацла жкла лацанѵ інужѵо іеало ссахоіт, іашахоіт, аха уіазҕѵ ілацатуп; аџа жкла аhа атама, аћаса жкла... Арђ уашђан аіхаhаразѵн ібзіахоіт (Для подвоя). Іqоуп ацлаҕуа здацҕуа рѵла авціаа рѵла зауа, аха урђ мачуп, ауђраџѵх hаскінҕуа зеҕі жклала іраазоіт; іqоуп дѵрфаҕ ацлаҕуа іщѵрмкуа; адаџ, ачеі убѵрђ ірфѵзоуп аџахразѵ, акакан аџ, аха... Абасqаті жклас іqоу зеҕѵ еізганѵ іџахтуп, іџахтуп даара ібзіанѵ аџаакѵра ахамам. Ажлаҕуа зеҕі еіђшѵм, даара зуџахра бааџсѵу рѵлоуп, цҟіа іанѵ імџахҕѵ, нас іҕѵлом ааџѵнразѵ (теряется всхжесть и зародышъ) убѵрђ ажлаҕуа, адаџ, аха, аџ, акакан, ачеі, атама, аћаса... Арђ ааџѵнра аанҙа еџҙа іанѵумџахѵ, нас ібжісуеіт. Урђ џахѵшас ірѵмоу абас оуп; аџаакѵра ахѵqоу адгіл, аҕѵџ амазароуп, шоукҕѵ ірџахѵоіт аподвалаѐѵ анѵщ ацаqа (особое помѣщеніе подъ землей подвалѣ гдѣ хранится вино). Дарфоҕ шоукѵ ус qарцоіт даара еҕhасаб бзіоуп: аqуџалма (цвѣточный горшокъ) ацџа кѵлџанѵ азѵ хучѵ-хучла іцаратѵ, аџѵслѵмза ђарѵђсоіт вершокк аqара, нас ажкалаҕуа хѵх акакала сівардцоіт, іхѵрqоіт, нас феіђха аџслѵмз аҕурѵђсоіт, убѵс убѵс ідѵрчеіт азна. Хѵх аџѵслѵмзала іхартаанѵ інрѵжіуеіт, інаганѵ ірџахѵуеіт. Џѵҕк ацлакі іҕуарђоіт аџслѵмз џшахазар, азѵ алартоіт ідѵрђсааѵеіт; ажлаҕуа цаакнѵ ішѵqоу ааџѵнразѵ іанѵлаіца еіцамхакуа іҕѵлоіт, мамзар знѵк агу ђафар нас іҕѵлоум. Абрі еђш аџахра іахҙуп (атратіфекацiа, стратифицировать сѣмена).

Мосе Булiа.

ПЕТРА ЧАРАІА ІЄАХІѴШѴЗ АЦѴХУАЛА.

Ћазћахла іhаhаіт Петра Чараіа Ешҕуђ, аҕѵђан абџарла ієѵішіт-ћа. Сара абрі зѵфуа даара бзіа дѵздѵруан Петра. Абрі Петра Кудрѵ аучастка-ѐѵ раџхаҙа аҕѵђан ашкола іqалаз аѐѵ дѵрцафнѵ дѵqан.

Жа шѵҕуса рнафс закуанѵ іђѵцт арцафра азін змам зеҕѵ амацура іал-

АМЋАЏУР

(Драма VI ђугѵлара аманѵ)

Іцѵз алахша акануеі мчла аhасаб-ала сѵчкун аіцбѵ дѵкнѵ інаҙрах іхѵ імѵрхеі. Уі сара сзѵмѵчћазт сqама ашѵрћа іфѵђђаа, сѵумшѵкуа уі азѵqаларѵм сћан сфеіѐагѵлт, сѵчкун аіhабҕѵ Рослан дфасѵвацалан, ітапанча лџіцаан акануеі іқу ахѵ лѵцеікѵіт, іара алахшаҕѵ ібардана дахѵеіт, аха іпапѵі састҕуеі рфћабжаруҗѵн цҕала hааіqур кѵіт, дарҕѵ іа ђуа-іџсуаіҕуцнѵ іцеіт. Абас hзеібауіт іаха. Арі џатѵтмѵі, ас цҕара офѵ ібахоума; ірѵзхарҕѵ qамлооі іаhзѵруѵз hара тра-ћа взѵмцѵрҙоов адунеі ху змаҙам-hхаҕуіђра hамхра, аха уі рѵзхахума, іашђоуп hаџсҕѵ аурѵс џсѵ hхарцарцѵ, рѵурѵсра hхадѵрџарцѵ. Ѵаі арі офѵ ізѵчhашам.

АІЋАБАЦА руаʃѵ-Усоуп, Рашѵђ, уі-еђш акѵрџараҕуаҕѵ іqалаҕуахѵеіт. Дук цуам, аабѵкіаша, Мамсѵр іѐҕѵ іqан урђ рфѵзца. Мамсѵр усqан інеіз дрѵҕумџеіт; дѵqамѵзт афнѵ. Іџѵс лхучҕуеі лареі ракун афнѵ іqаз. Анс-арс-ућа ага уі аџћѵс дрѵћандазҕѵ акѵ ітѵзхамџшіт: лхучҕуа наџнѵ іцеіт. Ахулбѵеха Мамсѵр афнѵ данаа іqалаз аніаhа, ізѵмѵчhазт, афѵріа дѐѵзлан дрѵшђалт. Аха амфан дрѵшђацааѵа дѐдѵҕуз Аqуаqа іцеіт-ћа іаhаіт, нас, іqаіцахуаз, дхѵнћѵн, іхуда ікуаѐѵ, іфнѵqа дааіт.

ДАЄАʃГІ. Аі, іцоуп, іпланѵ аҕѵђаҕуа ірѵлоуп урђ апапца. Ҕѵђак аѐѵ, ахҙ сарћан, аха озкѵ ісгуалашом, убрі анаџра, іахѵрџанѵ, рћеіт, аџшма іџеіhабѵ, мчѵла-ћа анаџра напѵ аналарк, апап дѵеіхсѵн дѵішіт, іарҕѵ дѵбналаіт-ћа. (Асђаршѵн дфагѵлоіт, апісарҕѵ дѵівѵгѵоуп).

АСЂАРШѴН. (Іqама ахѵ кчѵ даагѵлоіт).- Аhѵ, ажлар, щхацкѵ, џѵҕк щаасѵзѵрфішт, аусҕуа hарѵлашѵрцажа ожѵшҙа. Іахатѵі щеізара зѵхџаз акѵі-фбеі щасћап, нас, аначалнік даанҙа, шааілацаж. Іара уі аначалнік ожѵшҙа дук мѵрцѵкуа даалар qалап. Еџѵ, шѵбжон азѵ hгула ауаџшѵна аqѵнт аѐѵоф дкѵлџа дааіт аначалнік іпѵрказ іманѵ, іахазѵ абра аусћарђѵеѵ шѵбжон ажлар іагѵмхакуа реізара qоуцароуп, ажлар аʃѵ данагхахҕѵ іухра удѵрааіт-ћа. (Апісар іах)-Апісар, уаџх, ажлар ірѵлаћешт апѵрказ іааіз.

АПІСАР. (Даџхоіт апѵрказ) - „Приказъ. Приказываю тебѣ по полученіи сего немедленно оповѣстить народъ и созвать завтра сходъ при управленіи. Предупреждаю, если не застану полнаго схода къ полудню, ты понесешь строжайшую кару. Начальникъ“ (Нас аџсѵшала еіђеіћоіт)-Арі іану уі-оуп: абрі апѵрказ шѵуоулак умџшзакуа ажлар адѵрра рѵђ, оџѵ, шѵбжон, реі-

цразѵ.

Абарђ азін змамѵз арцафца дрѵланакѵіт Петраҕѵ. Аха іхшѵфѵі ідѵррeі, мацуроі, іџабааі здѵрѵуаз ауаа qалан аанѵркѵлт. Іілакі 25 ш. амац ііун, далціт імацура. Убас, азакуан уаа, „ачіновнікца“ аофѵ іхшѵфѵі, ідѵррeі іџабааі цатѵу аҕузѵмцуаз Петра дѵрзѵмдріт, урђ ірдѵруаз ҟаад-бҟѵцѵн, крѵдѵруазарҕѵ, еҕѵузѵмдѵруазарҕѵ, убзамѵq узазарҕѵ губжанѵт класск салгаіт-ћа щqу бҟѵцк дѵурбар, нас уара уакун аоф-дѵр, аоф-qуш. Аіhабѵра клас (універсітет) салгеіт-ћа ҟаадк дѵурбар зѵнзак уеаhатнѵ уqамзар, офѵ бзіас, оф-дѵрс урѵџхазон. Ҟаад змам, аоф-qуш, аоф-дѵр, еҕа бзіаху іурҕѵ акаша ірѵџхазомѵзт. Урђ реіђш ауаа рѐѵ Петра дзаангѵлозма? Пѵтра іфѵзца арцафца азін змаџуаз дѵррала ʃѵрфѵ дреіҟѵмзар дреіцамѵзт, уі-моу акласҕуа іреіhа бѵз, універсітет іалгаҕуахаз, рѵцкѵвс дѵррала хараҙа деҕѵн.

Аха Петра оф-ѐѵмҕѵн, оф-ҕѵнчѵн, іусумҕаҕуа рѵла акумзар дзаку офѵу аілѵргара уадафѵн, ауаадѵрца, апрофессорца, аіhарак Марр дѵідѵрѵіт акумзар нас „ачіновнікца“ ірзмдѵрѵз аофѵ Европа-ѐѵ ауаа дѵрҕуа зсҕѵ дѵрдѵрѵіт. Абрі аоф абра hара аџсаца дhаланхон, аха аʃҕѵ ддѵрнѵ дhамамѵзт, іџабла, іусумҕаҕуа ізѵцсаз дѵрнѵ hаqамѵзт. Абрі аоф, хѵла аус зѵуаз, аус-уразѵ зхѵ іамеlгзоз, ачѵмазара іааіуа іалагѵеіт, ажраҕѵ іхзеіт, дгуаџанѵ цхѵраа аʃҕѵ іімђеіт, усѵцхраа.ћа іара іхѵмзѵђшанѵ аʃҕѵ еімћазт, амлѵеі, арах ічѵмазараі дандѵргуаq, нас ізбіт іѐѵішразѵ. Абас дѵіасѵіт зхала адѵрра ду аqѵнҙа іназаз Петра Чараіа.

Макіана hара аџсаца хѵла аус зѵуа іџабаа аху аҕуцара еілаhцоуа hqамлац. Убрі аадѵрѵуа hанѵqалуа аамђазоуп іаhћар анѵqалуа „hарҕѵ аџгеі абзіеі еілhаргоіт“. Ћара уаас іаhаџхаҙо мач-зѵуа раца зћауа ауааро уп,-ікѵчуа, ауаа зѵрћуа ауаа зѵшуа роуп, урђ мѵцшаhаҕра рзаауеіт, рѵус іалhаргоіт, анабахҕа іџаркѵрҕѵ рху hама амфа hаҕуп.

Іанбѵку абрі hанаqуцѵуа? Іанбѵку hанѐѵхуа? Петра еџшҕуа ауаа рџабаху аҕуаhцуа hанбаqалуа? Іара абасџџа акун дшѵqаз Н. Џанашіаҕѵ офѵшалаҕѵ, усшалаҕѵ, аха абрѵҕ ачѵмазара дахҕанакѵн іђураѐѵ цҕа дназаанҙа інарџѵм ра днѵҕулѵеіт.

Убас арі афѵшѵҕусак аусџа бзіаҕуа фѵџа hалзааіт.

Паҕашѵмцан іаhџшѵгхаз азѵ даараа, hара іаhзѵмдѵрѵз аур шара іщѵгхаа,-шѵхраҕ бзіахааіт ауаа ҕѵнчҕуа, ауаа дѵрҕуа, аус уџа бзіаҕуа!...

Д. Гулiа.

ПЕТРА ЧАРАІА.

(Некролог).

Ожѵ аакіскіа Самѵрзаqанат іаhзааіт мѵцху офѵ іқу

зара аусћарҕа аѐѵ ісзѵqаца; ажлар ірѵуоу аʃѵ дагханѵ данѵqала іудѵрааіт іухша-ћа.

АІЋАБАЦА руаʃѵ. (Асђаршѵн іах)-Даџ, асђаршѵн, аначалнік дѵззауаћа акѵр уаћазар?

АСЂАРШѴН. Апѵрказ аѐѵ ус аҕѵqам, амала апѵрказ сѵзаазгаз аоф іла еілсѵргаз уі аур аначалнік оџшѵнацѵђхаҙа еімдауа дѵдѵҕуп-ћа. Жаҕуанѵ іҕуароуп аурѵсѵі аҕѵрҕуцеі аібашра рѵбжалоіт-ћа, убрі аqѵнт ахѵлаџшца гурфас ішђѵрхѵіт аҕѵрҕуца рqѵнт ауаа мазала аҕѵђаҕуа ірѵлоуп-ћа, ажлар ірацажуа, аурѵс цаѵ ізѵрурацѵ. Убрі азѵ ахѵлаџшца щшарас ішђѵрхѵіт, аҕѵрҕуца Аџснѵ агаѐа іђунагаланѵ іqалар, дгѵлара ажлар аҕѵрҕуца ірзѵрѵуур-ћа.

Убрі аqѵнт ахѵлаџшца ауаџшҕуа ірѵлоуп ажлар ірабжоуа, іацѵрщоуа дгѵлара аҕѵрҕуца ірзѵрмуурацѵ, ђѵрҕуакҕѵ мазала дрѵдрѵмкѵларцѵ. (Аіhабаца рах)-Аhѵ, ожшђа аіhабаца щхацкѵ, щааілацазк, аначалнік іащћаша акѵ щѵзбѵ.

АІЋАБАЦА руаʃѵ. Аібашра шѵqалаша іагфашом, усща амђаҕуа аqоуп. Уі аібашра аҕѵзщаҕуаҕѵ ѵqоуп, сѵџхѵзҕуаҕѵ арі збжарак дук ієеіђуанѵ іаҕѵзбоом.

ДАЄАʃѴ. Абар слаџѵҕушаҕѵ абар-абар аћеіт (іҕѵщ ібаҕуеіт), мцѵ зћоуа аҕакум, аібашра іаҕѵqалаџqоуазаап.

ДАЄАʃГІ. Анца іумћахѵн. Ожѵ аібашра-hара hанцароуп, hаҕузаароуп. Уі-еђш ікѵ анѵqала hара hхаҕаҕѵ, hанхара-hанцѵраҕѵ-ућа hалѵҕузаа hцашт; hафнѵжкѵа ракузар, урђ іцѵшшҕарахашт. Абас hахѵшт. Іаhђахѵм hара ожшђак уі аібашра Ћааџсеіт ҕѵнч ашшѵћа, анхара-чара убрі-оуп ожѵ hазѵгуаqуа. Іаhћап ацабѵрг, ожшђак hагуџѵрџеіт іаhхѵсхоу hазцѵсхоу. Ћхаҕуіђра, hхѵ еіђурхаразѵ-ућа hаібашіт Дал, Цабал, Џсћу, убас hацснѵ аѐац hахеібамш-ћа qамлаҙеіт. Шамілҕѵ, знѵ, hхѵ, hаџснѵ, hашхара-џѵшзаҕуа hхаҕуіђра рзѵ ућа hаіацабашуан, аха, ацѵхутан, ішѵжбоо-еђш, аіцара, мчѵмхара hахѵн hархуачеіт. Іздѵруада hаџхаqа аамђак, Анца іhахазар, іqалап, уаанҙаҕѵ іаhахѵз аабоіт, акѵ hеазаhкрѵм, ус hаqазааіт.

РАШѴЂ. Ћааіт, угу коумѵжѵн, Омар! Ушѵзбауала ааџсара ухзазаап. Уара уакумзѵі, hхаҕуіђра, hаџсадҕѵл азѵ ісѵвагѵланѵ Џсћу еібашуаз Дарбан усqан згу еіцhауаз, ашхаруа гу, хацара гу зхаз, уара уамѵі, Омар!

Іцабѵргуп, знҕѵ дазгуаqуоіт ҕѵнч ашшѵћа анхара-чара, hааџсеіт, цоуп, аха хѵмзђѵла, хѵда џшада анхара, Омар, hара, жѵт-вашѵ зхѵ іаҕуіђѵз ауаа, тра бзанацѵкҕѵ ізѵмбазацѵз, hашхаруара гу hаманацѵ, уі іhазhадкѵларѵм hара.

(Алгарҕа аҕі а-№ аѐѵ).

С. Чанба.

аҕѵђан рѵцhарѵла (абџарла) дѵџсѵіт ахҙѵі аџшеі лмаз аофдѵр-лнгвіст Петра Чараіа.

ʃѵрфѵ дѵрзѵмдѵруазар qалап арі Петра дѵзѵусђаз! Арі ѐѵмђ аус-уфѵ, аҕѵђанѵт арцафѵ цара змоу зеҕѵ ђѵрђтѵлѵеі Урѵстѵлѵеі дѵззѵмдѵруа дѵqам, уі дѵрдѵруан Европа іqоу ауа дѵрҕуа. Абрі, Аџснѵ аҕѵђа хучѵк аѐѵ, іџахѵз, аус-уф хучѵ іхѵ дѵірдѵрт аџсабараѐѵ зеҕѵ іхшѵф бзіала, іҕуеілѵхра-ла, агѵрщеі аҕѵрђщеі ашан бѵзщеі ізлеізааіҕуҕоу, ізлеіџшҕоу рѵџшаарала іафет бѵзщаҕуа ірѵдкѵланѵ,-урђҕуа зеҕѵ шђрала реізааіҕуара аџшаарала. Арі іфѵмҕаҕуа Урѵсҕѵла „академія наук“-ћа ізѵџхо аѐѵ, акіџх аадѵрхон, аҕѵрђ газеђ-журналҕуа рѵѐҕѵ ірфуан, ацара-ду змаҕуаз рѵхшѵф іара іах ідѵрхон, аіhарак проф. Марр іусҕуа рѵху ішеіт, „вхала адѵрра дуа аqѵнҙа іназаз“ ћа дѵіџхон.

Петра Чараіа Аџснѵт жклара ірѵлцѵз хшара цабѵргѵн; ідѵрра іус-ѵмђа амра еђш іллаџхѵеіт Аџснѵ. Абрі аофзар, цхѵраа дѵзмамѵз аофѵ, іхшѵф іџнаqазѵі іпап-фѵмђеі рѵла ахҙ-дуі аџшеі ірhаіт, імџсзоуа ахҙ нѵіжт, убрі ала іаhаірдѵрт шаqа дѵрра бзіа џахѵу арђ „аміран“ іхѵлцѵз ожтѵі аџсаца рѐѵ.

Аі, абасоуп аоф-рѵехуа, аоф-дѵр, hара hгуеібамђара, hаіхамѵзгѵларала, ачѵмазара бааџсѵі, амамзара-аҕарреі, Дранахан, бааџсѵла іџсра qалѵеіт нас хара ҕѵђак аѐѵ!... Арі аоф Ҟарђ аҕѵрђ „універстет“ аѐѵ алаз бѵзщеі аџсщеі рзѵ профессорс дѵргарцѵ дѵqан, аха џсѵхуа змоуз, амамзареі, хшѵфла аус-уреі рѵла ірhаз ачѵмазара, уаанҙа днамѵкзакуа, іџсра qанацеіт.

Убас абрі аџсра днанамкзеіт аҕѵрђҕуа рћѵнђҕар-тарђа аҕалаҕ іqѵнҙа аџсацеі аҕѵрђҕуеі рзѵ дѵхзѵрћаганѵ дqаларазѵ.

Дааразa іҕра-дуп hара hзѵ абрі еђш, ауаа-дѵрҕуа, аус-уца, амамзареі, аҕарреі ірѵбзоуранѵ млаџрала іахhалзауа.

Дааразa іџхашароуп hара зеҕѵ аџсацеі аҕѵрђҕуеі абрі еђш аус-уца, ауаадѵрҕуа, ірщмкуа ірѵqунѵмкуа імлашуа іанѵqалалҕ, hара іанhазгуамђалакі, ацхѵраара анhазрѵмђалакі, аћара іаџѵџхашанѵ, іхѵмзђшанѵ, табанчала, абрі Петра ішѵіуз еђш, рѐѵахѵршуа!... Абрі аревоiлуцiа ашаџшҕуеі абзарбзанбѵжҕуеі hшѵрзѵџшуаз, hашѵрзѵзѵрфуаз даhгуаламщеіт, іаhнамѵрhаіт іђреі іђѵзреі аоф-дѵр, аоф-чѵмазаф Хара аҕѵђан іџсуаз!... „Аміран“ іхѵлцѵз шѵіакуз аіџш, абрі аqара агуаqра шѵімазҕѵ, ічhанѵ, іхѵмѵзђшанѵ аʃѵ дѵімѵћеіт ацхѵраара сѵђ-ћа, аʃѵ імѵрдѵрт ажкала іҕуаqра...

Аха атапанча абжѵ іаhнарhаіт, іаhнардѵрт гуаqрѵла іђахара, нас аур hанеіџхѵуцаа іhагхаз анаадѵр, аха іhацеіт аамђа.

Іhанаж чhара-ду змаз hаша! Іhанаж адѵрра ду змаз hаша, Петра, hгуеілѵмгара.

Ђаацара узаламла, ухазѵ мацара еіђхарѵз аус узашђамла, удѵрра-ду зеҕѵ уара уеђш іҕуаqуаз уџсадҕѵл ізаҕурз, ажрах уанеілакі мазарадаразѵ уҕуаqразѵ, насҕѵ абџарла удунеі уџсахразо-ума?!... Нас ма ожѵ шђа уагудѵћала уаднакѵлааіт уахѵіз Аџснѵт анѵщ еіҕуаџа іара іалцѵз уара ахшара бзіа! Іарџхааіт удамра Аџснѵт амра џха, амра лаша! Ажфанҕѵ іканатааіт уара узѵ алаҕѵрзаша! Ма шђа Аџснѵ куаҙа ашаџѵџаџ абҕуа аххаћа інеілаџсуа іузаћааіт агуqацага аша-хаа „наніна“..

Кѵі іаhзаџсоу Петра! Уqаз уара hара hаqнѵт џсѵла уеібанѵ нцаратмцала урлашафѵн! Уара уџабаа ду ата уара іqоуцеіт ухазѵ імѵззуа аҕашана, алѵшѵрбага еђш уашца рѵмфа лашца ірлашанѵ іднарбап аҕоурѵх іаша!

Іџшахааіт угуалашара, жкларѵ рзѵ гук-ала аус зѵуаз! Наҙаҙа іqазааіт ухҙ бзіа hара hѐѵ адѵрра-ду змаз аџсуа!..

Сімон Ҕуаріані.

16 дек. 1919. ш. Аqуа.

Ћагра баацсѵ аус бзіа алhаршоіт іаhзѵрѐеір.

Аброужѵ ашђахша іђѵцѵз агазеђ аѐѵ Омар Чачаа іанѵіцеіт ажкаҕуак аџсхураҕуа ірхѵрџанѵ; ііашанѵ, сара уаqуц, уі ііфѵз іаҕушаhаҕѵмхара h-Аџснѵ, іаџсуанѵ, цара змо фѵџаҕ qаларѵм. Уазхуц ііфуа іашамзар; уі іфуеііт аџсхура зҕушо іхђѵсуа, сарак уі іѵцѵсцоіт ажкаҕуак, ізлабааџсѵм ћагра іаhзѵрѐеіуазар; іаhћап ожкѵ аʃѵ іҕушеіт аџсху утѵс, мазаралаҕ ажклар рѐѵ харзмам-ћа дѵршоіт, (дрѵџхазоіт) уі азѵн іхмѵзђ іхѵіхразѵ аџсху-ду іеазѵікѵуоіт іуразѵ; уі ера ізтоіт фѵнфазкеі-жаба нѵзђ мааџ раqара. Абрі акҕѵ іхом іџсѵз, амала ажкларҕѵ ірҕуаqѵуоіт, іхҕѵ џабаа аірбоіт, імазараҕ хѵда іџхасђеітѵоіт, абрі аqѵнт сгу іааналоіт, hара аџсаца, ак аауразѵ. Абжѵуаа Мѵҕу іааізганѵ, Бзѵџнаа Лѵхнѵ іаізганѵ hа лацазкап арђ аџсхураҕа рцѵхуала. Сара убѵс сгуахуоіт ажкларҕѵ уі аqара іҕаҙам,

алгарҕа аҕі а№ аѐѵ.

Ш. Хокероа.

* * *

РЕДАКТОР АГУЂ.

Сухумъ, Типографія А. М. Зайдшера